

GÜNLÜK ORTADOĞU BÜLTENİ

23 ARALIK 2009

IRAK

- İçişleri Bakanı Beşir Atalay, Bağdat ve Erbil'e yapılan ziyaretlerin terör örgütü PKK'nın faaliyet tasfiyesine yönelik adımlara ciddi katkıları olacak temaslar gerçekleştirilmesine vesile olduğunu belirterek, "Bundan sonra Irak Cumhuriyeti ile tüm unsurlarıyla topyekun işbirliğimizin yeni bir boyutta, sonuca yönelik şekilde devam edeceğine inanıyorum" dedi. İçişleri Bakanı Beşir Atalay, Erbil'de, Kuzey Irak Bölgesel Yönetimi Başkanı Mesud Barzani, Başbakan Berham Salih ve İçişleri Bakanı Kerim Sincari ile görüşmeler gerçekleştirdiklerini ifade ederek, sözlerini şöyle sürdürdü:"Erbil'de muhataplarımıza PKK terörüne son verme konusundaki kararlılığımızı vurguladık. Hükümetimizin bu yönde atmakta olduğu adımları ayrıntılı şekilde anlattık. Gayet yararlı geçen görüşmelerimizde terör örgütünün dağdan indirilmesi, Kuzey Irak'taki bölücü terör tehdidinde karşı işbirliği yapılması hususlarını ele aldık." Atalay ayrıca artık Üçlü Mekanizma'nın normal toplantılarını beklemeden, kısa sürede bir araya gelmeler ve bilgi değişimleri olacağını belirtti. *(TürkmeneliTv)*
- İngiltere'de, Irak savaşı katılma kararının nasıl alındığı ve Irak'ın işgali ile savaş sonrasında uygulanan politikaların masaya yatırıldığı "Irak soruşturmasında" bir ay geride kaldı.24 Kasım'da başlayan ve halka açık olan soruşturma çerçevesinde şimdiye kadar, savaşa gitme kararının alınmasında etkili olan isimlerden birkaçı dinlendi. Birleşik Krallık'ın Irak savaşı dönemindeki ABD Büyükelçisi Sir Christopher Meyer, eski BM Büyükelçisi Sir Jeremy Greenstock, dış istihbarat servisi MI6'in Başkanı Sir John Sawers, Dışişleri Bakanlığının eski Savunma ve İstihbarat Genel Müdürü Sir William Ehrman, çeşitli üst düzey istihbarat ve Dışişleri Bakanlığı yetkilileri soruşturmada yer aldı. Irak savaşı kararının alınmasında etkili isimlerden olan, Birleşik Krallık'ın eski ABD Büyükelçisi Sir Christopher Meyer'in, "Irak'taki rejim değişikliğinin, eski ABD Başkanı George W. Bush'a selefi Bill Clinton'dan miras kalan resmi bir Amerikan politikası olduğunu" söylemesi, şimdiye kadar soruşturma çerçevesinde dikkat çeken ifadelerin

başında yer aldı. Dönemin Başbakanı Tony Blair ile ABD Başkanı George Bush arasındaki toplantıları hazırlayan kişi olarak bilinen Meyer'in, "dönemin ABD Dışişleri Bakanı Condoleezza Rice'in, 11 Eylül saldırılarının hemen ardından Irak'ın işgali konusunu gündeme getirdiği" yolundaki sözleri de soruşturmada ilgi çekti. Aylarca sürmesi beklenen soruşturma çerçevesinde dinlenecek kişilerle ilgili herhangi bir cezai işlem yapılmayacak, ancak komisyon, soruşturmanın sonunda bir rapor hazırlayacak. Raporun ise gelecek yıl ülkede yapılacak genel seçimlerden önce açıklanması öngörülmüyor. *(TürkmeneliTv)*

- Irak bütçesi görüşmeler nedeniyle parlamentoda takıldı. Bağdat Hükümeti ile Irak'ın Kuzey'indeki bölgesel yönetim arasındaki mali konular nedeniyle görüşmelerin uzadığı değerlendirilmesi yapılıyor. *(Al Sumaria)*
- BM Güvenlik Konseyi, Irak'a insani yardım, ekonominin yeniden inşası ve alt yapı onarımları için ayırdığı fonu bir yıl daha uzattı. Fon, Irak petrollerinden elde edilen gelirin daha adil ve saydam bir şekilde dağıtılmasının sağlanması amacıyla veriliyor. Fon karşılığında, Irak'ın petrol ihracından pay veriliyor. BM Genel Sekreteri Ban Ki-Moon, fon karşılığında 2008 yılında petrol ihracından 180 milyar dolar tahsis edildiğini açıkladı. *(Aswat Al Iraq)*
- Bine yakın avukat ve sivil toplum kuruluşu üyesi, Kerbela'daki İran Konsolosluluğu'nun önünde, İran'ı protesto etti. Irak Baro'sunun girişimiyle düzenlenen gösteride, Fekke petrol sahasının işgali protesto edildi. *(Aswat Al Iraq)*
- Iraklı Kürt parlamenter Mahma Halil, İran işgali sonrasında Arap ülkelerini sessiz kalmakla suçladı. Halil, Irak Hükümeti'nin duruma yaklaşımının da olumlu olduğunu belirtti. *(Aswat Al Iraq)*
- Irak Parlamentosunun bağımsız üyesi Hüseyin El Felluci, 28 kişiyle birlikte imzaladığı dilekçeyle, tarım ve istihbarata ayrılan ödeneğin artırılmasını talep etti. Felluci, ayrıca görüşmelerin de halka açılmasını istedi. *(Aswat Al Iraq)*

- Kerkük'te Çok Uluslu Güç (MNF)'e fırlatılmak için hazırlanan iki adet katyuşya füzesi bulundu. Füzeler, güvenlik güçleri tarafından imha edildi. *(Aswat Al Iraq)*
- Irak Bağımsız Yüksek Seçim Komisyonu, siyasi grupların temsilcileriyle, seçimler öncesinde toplantı düzenledi. Seçimlerde hilelerin önlenmesi için çözüm önerileri tartışıldı. Ayrıca Bağımsız Yüksek Seçim Komisyonu, ülke dışında yaşanan Iraklılar'ın da oy kullanması için, seçimlerin yürütüleceği 15 ülkeyi belirledi. *(Al Sumaria)*
- Felluce Belediye Meclisi Başkanı Hamid Ahmad El Haşim, arabasında patlayan bomba sonu yaralandı. Patlamada araçta bulunan bir polis de yaralandı. *(Al Sumaria)*
- Irak Dışişleri Bakanı Hoşyar Zebari, İran'la Fekke petrol sahası krizinin çözüldüğünü açıkladı. Buna göre, sınır sorununun çözümü için ortak bir komite oluşturulacak. Öte yandan İran askerlerinin hala Irak topraklarında olduğu iddia ediliyor. *(Al Sumaria)*
- Irak mahkemesi, Irak Başbakanı Nuri El Maliki'yi "otoriter" olarak tanıttığı için, İngiliz Guardian gazetesine 1 milyon Irak Dinarı ceza verdi. Irak hükümetinden yapılan açıklamada, hükümetin davayla ilginin olmadığı, davanın istihbarat servisi tarafından açıldığı belirtildi. *(Al Sumari)*
- Irak Cumhurbaşkanı Yardımcı Tarık El Haşimi, Irak'taki geişmeler ve İran'ın Fekke petrol sahası işgali konularını görüşmek üzere Katar'a gidiyor. Görüşmelerde Körfez İşbirliği Konseyi ülkelerin Bağdat'ta büyükelçilik açmaları konusu da ele alınacak. *(Aswat Al Iraq)*
- İngiltere'nin Ortadoğu'dan Sorumlu Bakanı Ivan Lewis, Basra bölgesindeki yatırım imkanları konusunu görüşmek üzere Basra'da bulunuyor. Elektrik ve su projeleri, görüşmelerde masaya yatırılacak. *(Aswat Al Iraq)*
- Irak Parlamentosu; Salı günü, İran'ın Fekke petrol sahasını işgalini ve 80'lerde İsrail tarafından yok edilen reaktör için tazminat konularını görüşmek üzere, Irak Dışişleri Bakanı Hoşyar Zebari'ye ev sahipliği yapacak. *(Aswat Al Iraq)*

- Irak'ın Misan şehrinde, önümüzdeki seçimlerde yarışmak üzere başvuran aday sayısı 16'yı buldu. Misan şehri parlamentoda toplam 10 koltukla temsil ediliyor. Ayrıca, Misan şehrinde 224 seçim bölgesinde toplam 560,000 kişi oy kullanacak. (*Aswat Al Iraq*)
- Irak polisinin tarihi eser kaçakçılarına yönelik operasyonunda 32 antik eser ele geçirildi. Nasiriya şehrinde yapılan operasyonda ele geçirilen eserler incelenmek üzere Antik Eserler Departmanı'na gönderildi. Eserlerin Sümer Dönemi'ne ait oldukları tahmin ediliyor. (*Az Zaman*)

İRAN

- İran cumhurbaşkanı Mahmut Ahmedinejad, ABD yönetimi tarafından sene sonuna kadar BM kararlarını uygulama çağrısına meydan okudu. İran'a sunulan öneride, zenginleştirilmiş uranyumun ülke dışına taşınması öngörülüyordu. Ahmedinejad, "Eğer İran bir bomba üretmek isteseydi, bunu açıklamaktan gurur duyardı" dedi. Ahmedinejad , ayrıca " Batı nasıl gelirse gelsin, umusamıyoruz" ifadesini kullandı. (*Al Sumaria*) (*BBC*)
- İranlı muhalif lider Mir Hüseyin Musavi'nin arabasına motorsikletli kişiler tarafından saldırı düzenlendi. Ayetullah Muntazeri'nin cenazesinden Tahran'a dönerken, motorsikletli kişiler Musavi'nin içinde bulunan arabaya çarparak engellemeye çalıştı. Musavi yara almazken saldırganlar arabanın arka penceresini kırdı. (*Reuters*)
- Mısır'ın başkenti Kahire'ye yaptığı ziyareti tamamlayan İran Meclis Başkanı Ali Laricani, Kahire'den ayrılmadan önce düzenlediği basın açıklamasında, "İran, Lübnan halkını ve direnişini destekledi ve desteklemeye de devam ediyor. Bu destek, Lübnan'ın içişlerine karışma anlamına gelmemektedir" dedi. İsrail'in İran'ın nükleer tesislerini hedef alan bir saldırı düzenlemesini imkansız bulan Laricani, "İsrail'in böyle bir saldırıya hazır olduğunu düşünmüyorum. İsrail, Filistin ve Lübnan'a saldırdığında kendisini gördü. İsrail'in tehditleri, haykırışları bizi hiç ilgilendirmiyor. Çünkü bu tehditler, korktuklarını gösteriyor" dedi.İran'ın Yemen'in içişlerine karıştığı iddialarını

da yalanlayan Laricani, “Husiler’e destek verdiğimizize dair hiçbir delil, yok” ifadesini kullandı. (*Mehrnews*)

- Ortadoğu’ya uydu yayını sağlayan Nilesat ve Arabsat şirketleri, İran’ın El-Alem isimli haber kanalının yayını durdurdu. El-Alem kanalı yetkilileri, politik nedenlerle yayının durdurulduğunu iddia etti. (*Asharq Al Aswat*)
- İran Dini Lideri Ayetullah Ali Hamaney, haftasonu vefat eden muhalif Ayetullah Muntezari için, “ gücünü kötüye kullandı” dedi. (*Reuters*)
- İran Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Ramin Mehmanperest , Irak’la petrol fiyatlarının yükselmesine neden olan sınır sorununun yanlış anlaşılma nedeniyle olduğunu ve iki ülkeden uzmanların bu konunun çözümü için birlikte çalışmaları gerektiğini söyledi. Mehmanperest, ayrıca iki ülke dışişleri bakanlarının sorunun çözümü için uzlaşmaya vardıklarını ekledi. (*Reuters*)
- İran Dışişleri Bakanı Menuçehr Mutteki, “Batılılar yasal sorumluluklarını yerine getirmediği ve Tahran reaktör yakıtının sağlanması için gündeme gelen iki seçenekten vazgeçtiği takdirde İran İslam Cumhuriyetinin ihtiyacı olan yüzde 20’lik yakıtı üretmek için son seçeneğini uygulayacak” dedi. (*IRNA*)
- İran İslam Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Ramin Mehmanperest, İran’ın Londra’daki Afganistan Zirvesi’ne davet edildiğini ancak katılmak için henüz karar vermediklerini belirtti. (*Mehrnews*)
- İran Uzmanlar Meclisi üyesi Hacetullah Ali Dori Nacafabadi, dini liderlere ülkedeki gergin havayı yatıştırma çağrısında bulundu. Nacafabadi ayrıca dini liderlerden politikacıları bir araya getirmelerini istedi. (*Mehrnews*)
- İran Parlamento Sözcüsü Ali Larijani, Mısır’a Refah sınır kapısını açma çağrısında bulundu. (*Mehrnews*)

- İran'lı muhalif lider Mir Hüseyin Musavi, Sanat Enstitüsü Başkanlığı'ndan alındı. Başkanlığını İran Cumhurbaşkanı Mahmut Ahmedinejad'ın yaptığı, Kültür Devrimi Konseyi, Musavi'nin görevden alınmasına karar verdi. Musavi hakkında, geçtiğimiz günlerde de soruşturma başlatılması talep edilmişti. Musavi, cumhurbaşkanlığı seçimlerinden sonra karışıklık çıkarmakla suçlanıyor. (BBC)
- İran Meclis Başkanı Ali Laricani Kahire'de düzenlediği basın toplantısında zenginleştirilmiş uranyum takası ile ilgili bir soruya karşılık "Tahran reaktörün ihtiyacını sağlamak için yakıt almayı amaçladık ancak bize yakıt satmak istemiyorlarsa biz kendimiz zenginleştirmeyi yaparız" dedi. (IRNA)
- Çin'in Ulusal Petrol Şirketine bağlı internet sitesi, Fransa'nın Total şirketinin İran'ın Güney Pars doğal gaz havzasının geliştirilmesi projesinde işbirliğini arzuladığını yazdı. Fransa'nın Total şirketinin Çinli şirket ile İran'ın Güney Pars doğal gaz havzasının geliştirilmesi ve oradan sıvı gazın ihracatını görüşmesi bekleniyor. (IRNA)
- İran Meclis Başkanı ve İran Ticaret Odası Başkanı'nın katılımıyla İran ve Mısır tüccarları arasında işbirliği anlaşması imzalandı. (Mehrnews)
- Ulusal Güvenlik ve Dış Politika Komisyonu Başkanı Alaeddin Borujerdi, ABD Senatosu Dış İlişkiler Başkanı John Kerry'nin İran'ı ziyaret etme teklifi konusunda, İran'ın ABD ile görüşmelerde bulunmaya çok fazla istekli olmadığını belirtti. John Kerry'nin, Beyaz Saray'a İran'a gitme teklifinde bulunduğu iddia edilmişti. (IRNA)

İSRAİL-FİLİSTİN

- Hamas'ın çağrısı üzerine, Mısır'ın Gazze sınırına örmeyi düşündüğü çelik duvarı protesto etmek için binlerce Filistinli dün Mısır sınırına yakın Selahaddin bölgesinde bir araya geldi. (Palestine Information Center)
- Ürdün polisi, Gazze'ye giden Filistin'e Özgürlük Konvoyu'nu başkent Amman'ın içerisine almak istemedi. Polis konvoy araçlarını iki gruba ayırarak şehrin dışından kalacakları yere götürmek istedi. Polisin trafiği gerekçe göstererek Filistin konvoyunu

engelleme girişimi üzerine konvoy ekibi protesto etme kararı aldı. Bütün araçların kontakları kapatıldı ve şehrin trafiği durduruldu. (*Palestine Information Center*)

- The Guardian gazetesi geçtiğimiz günlerde Westminster Mahkemesi'nin, Gazze saldırılarının kurbanlarına vekâlet eden avukatların talepleri üzerine İsrail eski Dışişleri Bakanı Tzipi Livni hakkında tutuklama kararı çıkarttığını yazmıştı. Ancak, Londra'daki bir toplantıya katılması beklenen Livni'nin İngiltere'de olmaması üzerine kararın geri çekildiği bildirildi. İngiliz Dışişleri Bakanlığı'nın kararı ve gelişmeleri değerlendirmeye almasıyla İngiltere Başbakanı Gordon Brown'un Livni'yi arayarak özür dilediği ve mahkeme kararından duyduğu üzüntüyü de dile getirdiği öğrenildi. (*Palestine Information Center*)
- Rusya Dışişleri Bakanı Sergei Lavrov yerleşim inşasını geçici süreliğine durdurmanın yeterli olmadığını söyleyerek İsrail'in barış sürecine daha sadık davranması gerektiğini açıkladı. (*Palestine Chronicle*)
- Filistin Otoritesi Başkanı Mahmud Abbas Wall Street Journal'a verdiği demeçte üçüncü bir İntifada çıkmasına izin vermeyeceğini söyledi. (*Jerusalem Post*)
- Litvanya Dışişleri Bakanı Vygaudas Usackas Avrupalı diplomatları "Ortadoğu hakkında bu kadar çok konuşmayı bırakın" diyerek uyardı ve İsrail'in barış istediğine ve Filistin Devleti'nin kurulmasını istediğine inandığını ifade etti. (*Jerusalem Post*)

MISIR

- Rusya Dışişleri Bakanı Sergei Lavrov, Mısır'ın başkenti Kahire'de Mısır Devlet Başkanı Hüsnü Mübarek tarafından kabul edildi. Lavrov, Mısır ziyaretinin ikinci gününde bir araya geldiği Mübarek'le, "iki ülkenin ortak çıkarlara sahip olduğu uluslar arası ve bölgesel konuları, Ortadoğu'daki gelişmeleri, Ortadoğu barışını canlandırmaya yönelik girişimleri ve ikili ilişkileri" ele aldı. (*Egypt Daily News*)

- Müslüman Kardeşler'in İrşad Konseyi için yapılan seçimi ağırlıklı olarak daha muhafazakâr isimler kazandı. Örgüt içindeki reformcu isimler olarak adlandırılan Muhammed Habib ve Abdul Munim Ebul Fütuh gibi isimler yenilenen 16 üye arasına giremedi. Uzmanlar örgüt politikalarının belirlenmesinde en önemli kurum olan İrşad Konseyi'nin daha da sağa kaymasının örgütü daha da zayıflatacağını öne sürüyor. Önümüzdeki yılın ilk aylarında yapılması beklenen Genel Mürşit seçimi öncesi İrşad Konseyi seçimleri büyük önem arz ediyordu. (*Al Ahram Weekly*)
- Mısır Gazze sınırı'na ülkenin güvenliğini sağlamak için bir duvar inşa ettiğini doğruladı fakat Mısırlı yetkililer bunun bir "çelik duvar" olmadığını ifade etti. (*Egypt Daily News*)

SURİYE

- Filistin'e Özgürlük Konvoyu için dün Suriye'de bir gece düzenlendi. Geceye katılanların çoğu Başbakan Tayyip Erdoğan'ın geçtiğimiz yıl Davos Zirvesi'nde sarf ettiği "One Minute" ifadesinin yazılı olduğu pankartlar açarak, İsrail'e "One Minute" diye seslendi. Etkinliğe katılan Hamas liderlerinden Ebu Marzuk, "İnşallah bir gün Gazze'ye özgürce gireceğiz." dedi. (*SANA, Suriye Resmi Haber Ajansı*)
- Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ve beraberindeki heyet, Suriye'nin başkenti Şam'a geldi. Şam Havaalanı'nda Başbakan Erdoğan, eşi Emine Erdoğan ve beraberindeki heyeti, Suriye Ulaştırma Bakanı Yarub Bedir ve Şam Valisi Beşir Şabani karşıladı. Suriye Başbakanı Muhammed Nacri Otri'nin davetiyle gelen Başbakan Erdoğan ve beraberindeki heyet Türkiye-Suriye Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi (YDSİK) Başbakanlar 1. Toplantısı'na katılacak. Suriye Başbakanlık binasında yapılacak olan konseyde başta enerji, ticaret, yatırımlar, savunma, çevre, sağlık, tarım ve ulaşım gibi birçok konuda görüşmeler yapılacak. Konseyde ayrıca iki ülke arasında katılımcı bakanların görev alanlarına giren konularda bir dizi anlaşma, protokol ve mutabakat zaptı imzalanacak. (*SANA, Suriye Resmi Haber Ajansı*)
- Suriye Türkiye işbirliğini geliştirmenin pratik adımları çerçevesinde Halep-Gaziantep demiryolunun açılışı yapıldı. Ulaştırma Bakanı Yarub Bedir yaptığı açıklamada Halep-

Gaziantep demiryolunun iki ülke arasındaki ulaşımı canlandıracağına ve arttıracağına değindi. Bedir demir yolunun iki ülke arasında yapılan stratejik işbirliği toplantısı ile aynı zamana denk gelmesi nedeniyle sembolik bir anlam taşıdığı, ayrıca iki ülke arasında vize uygulamasının kaldırılmasının iki taraflı yolcu akışını arttırdığını, demir yolunun açılmasıyla kara yolundaki sınır kapılarına olan yığılmaların azalacağını dile getirdi. (SANA, Suriye Resmi Haber Ajansı)

LÜBNAN

- Maruni Patrik Nasrallah Sfeir Noel nedeniyle yaptığı konuşmada Lübnan'ın birlik ve sükunete ihtiyacı olduğunu söyledi ve her Lübnanlının, devletinin ulusal çıkarları doğrultusunda çalışması gerektiğini söyledi. (*Now Lebanon*)
- Amerikan bir yetkili Beyrutlu gazetecilere verdiği demeçte, ABD'nin Lübnan politikasının temelinde Lübnan'ın bağımsızlığını ve egemenliğini korumak olduğunu ve ABD'nin hiçbir Lübnanlı siyasi grubu ya da siyasetçileri ayrı olarak desteklemediğini belirtti. (*Daily Star*)

YEMEN

- Yemen'in güneyinde düzenlenen hükümet karşıtı bir mitingde yerel el-Kaide liderleri olduklarından şüphelenilen kişiler kalabalığa hitap etti. Geçen hafta bir hava saldırısının yapıldığı Abyan şehrinde düzenlenen mitingde el-Kaide üyesi bir kişi "Yemen ordusuna değil ABD'ye karşı savaştıklarını" ifade etti. Yemen ve Suudi Arabistan'dan militanlar "Arap Yarımadasında El-Kaide" adı altında gevşek bir ittifak ile birleşmişti. (*El-Cezire, Şark-ül Evsat*)

AFGANİSTAN-PAKİSTAN

- Asia Times'da Syed Saleem Shahzad tarafından yapılan bir analizde, el-Kaide terör örgütünün Pakistan ve Afganistan'da artan etkinliği bağlamında örgütün yeni stratejik

yönelimleri değerlendiriyor. El-Kaide'nin Somali ve Yemen'de de yerleştiği ve bunun daha kısa bir zaman aldığı vurgulanıyor. Somali ve Yemen'deki yoğun el-Kaide faaliyetinin bölgesel ve uluslararası güvenlik ağısından etkileri tartişılıyor. (*Asia Times*)